

ԱՆԱԿՆԿԱԼ ՀԱՆԳԻՊՈՒՄ ՊԵՏՐՈՊԱՎԼՈՎԵԱՆ ԱՄՐՈՑՈՒՄ⁽¹⁾

Ես, խնայարար մի մահուկ
Երկու ձեռքս պարզեցի...

ՄԻՔ. ՆԱԼԲԱՆԻԿԱՆ

— Սա Սինեգուբի կամերն է, սա — Ֆիգների,
Այստեղ նստել է — Սափանովը Նգոր,
Կրապոտկի՛նն է նստել այս կամերում,
Բառամանն է նստել այստեղ մի օր:
Այսպէս, շարան-շարան, ստուերներ հին,
Հին անուներ — այնքա՛ն հերոսական,
Դէմքեր — ե՛ւ պարզ, ե՛ւ ջինջ, ե՛ւ սիրելի
Ահա կանգնում են իմ մտքի առաջ:
Սերունդներ, են ամբողջ, մի վեհ բանակ,
Շունդալով անցնող յաղթական երթ,
Հերոսութեան, փառքի մի ճանապարհ անհաս,
Հիմայ դարձած սնցած օրերի երբ...

Իսկ այս բակում ահա, ուր հիմայ մի
Շէնք կայ կանգնած ուրիշ, — այստեղ ահա
Այն բաստիոնն է հին ու ամեհի
Ցցուած եղել առաջ, որպէս պահակ
Արքաների փառքի ու ցովութեան...
Հիւսիսային այն ցուրտ գեկտեմբերեան օրից,
Որ արշալոյսն եղաւ այս օրերի,
Տառապել են այստեղ բազմութիւններ ուրիշ,
Բայց չոյնքան վեհ, անբիծ հերոսների:
Իմ ուղեղի միջով հիմայ նրանք
Ահա անցնում են լուռ, խստաբարոյ,
Խարազանի հետքեր մարմինների վրայ,
Բայց աչքերում վճիռ մի չմարող:

(1) Չարեցի այս բանաստեղծութիւնը՝ ուր ա՛յնքան գեղեցիկ կերպով
ագեկոյուած է Միխայիլ Նալբանդեանի մեծ ստուեր, կ'առասպենք «Նոր
Ուղի» ամսագրի 9—10 թիւին:

Մտաբերում եմ ես նրանց մէկ - մէկ,
 Ռիլեւից միջնեւ պայծառատես
 Այն մտածողը վեհ ու հանճարեղ,
 Որին Մարքան է մի օր անուանել Մեծ (1):
 Այս քարերի վրայ, այս պատերի,
 Որոնց նայել են աշգ մարդիկ մի օր —
 Հայեացքների նրանց ու խոհերի
 Անանց հետքերն եմ ես վնասում սիրով.
 Վաղուց արդէն թողել, հեռացել են նրանք,
 Որոնք ինձ հետ մտան բաժնի այս ահի, —
 Անխօս նայում եմ ես այս պատերին մույլ,
 Շուրջս մութն է արդէն ու ամայի:
 Հրաժեշտ եմ տալիս արդէն նրանց,
 Շուռ եմ գալիս արդէն, որ գնամ ես —
 Երբ իջնում է յանկարծ ուսիս վրայ,
 Անսինկալ՝ իջնում է մի ծանր ձեռք:—

Ես եմ նայում, վերեւ... Թեքուած ուսիս՝
 Մի մարդ՝ դէմքով հեռու, անիրական, —
 Մտերմական ձայնով ասում է ինձ.
 — Դուք ինձ մոռացել էք, բարեկամ...
 Բարձրահասակ է. ջղուտ. աչքերը սեւ.
 Բակենբարդների ունի, փոքրիկ մօրուս: —
 Ես ո՛րտեղ եմ արդեօք նրան տեսել.
 Կեանքո՛ւմ արդեօք. տնդո՛ւմ, թէ գրքերո՛ւմ:
 Վշտանման ժպիտ մի աչքերում՝
 Նայում է նա, նայում հայեացքն յառած.
 — Ի՛նչ է, —ասում է,— չէ՛ք մոտեցրում
 Տարիներում այն մութ իմ բարբառած
 Շունդալից երգերն՝ ըմբոստութեան մասին...
 Մաքսոնելո՛վ անցայ ուղիքն ես իմ,
 Պայքարելով այն սեւ բռնութեան դէմ, —
 Եւ պարծանքո՛վ կ'ասեմ, որ բարեկամ էի
 Ես Հերցենի, այժէտ Օգարեւի հետ...
 — Այ — զարմանում եմ ես, ճանաչելով նրան,
 Պարզում թեւերս, որ նրան գրկեմ, —
 Նա ողջունում է ինձ ու հեռանում արագ, —
 Ամայի բաժնի է լիկ լռում իմ դէմ...

ԵՂԻՇԷ ԶԱՐԵՆՑ

1929, հոկտ. 18, Լեմինգրադ

(1) Զեմլեեւսկի: